

ABONAMENTUL.

Pe un an 80 coroane.

Pe 1/2 an 40 „

Pe 1/4 an 20 „

Pe lună 7 „

Un număr 30 fileri.

□ □

Unirea

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 84 fil., a doua
oară 72 fil., a treia
oră 60 fil.

Manuscrise sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

□ □

Scolile confesionale.

Problema școlilor confesionale este una dintre cele mai grele și mai importante probleme ale noului stat român. E bine dacă această problemă se discută din toate punctele de vedere, ca să nu se comită o greșală, care mai târziu să se răsbune și să aibă fatale urmări atât pentru stat, cât și pentru biserică.

E adevărat, că școlile noastre confesionale și-au avut rostul lor în statul unghuresc, când sub scutul bisericii le-am putut mântui ca școli românești și la umbra lor am cercat să ocrotim conștiința națională, care mulțămită Domnului s'a manifestat destul de elocvent în zilele aceste. Motivele aceste ale păstrării și prosperității noastre naționale prin școli nu mai există din momentul, ce statul român a preluat imperiul. Educația națională este la tot cazul mai bine asigurată în mâinile statului român, decât în al vreunui alte instituții particulare.

Dar problema în forma aceasta e numai în o parte rezolvită. Ar fi rezolvită chestia cu statul. Nici de cum însă nu e rezolvită cu biserică. Și aceasta mai ales referitor la școlile elementare. O statificare a școlilor elementare e motivată numai din două puncte de vedere: din cel al învățătorilor și din cel al mersului bun al instrucțiunii.

Statificarea învățătorilor din interesul și punctul lor de vedere, o înțeleg și apreciez. Învățătorii își au trista lor experiență de pe timpul, când confesiunile au dispus de ei în mod absolut. Nu vreau să amintesc de starea învățătorilor înainte de legea din 1897, și cu atât mai puțin de obstacolele ridicate de confesiuni, când eră vorbă să ajungă și ei la un traiu mai omenesc. Nici de lipsa de interes general, ce față de învățător s'a manifestat de multeori. Este un adevăr despre care arhivele consistoriale din cele 7 eparhii ar putea să glăscuească prea din ajuns.

După experiențe de zeci de ani, e firesc că învățătorii să privească în acest punct cu-o neîncredere oarecare la viitoarea bunăvoință venită a confesiunilor și să ceară pur și simplu statificarea școlii și a învățătorilor.

Motive de statificare invoală și instrucția. Instrucția s'a făcut la noi în cadre foarte primitive. Dacă luăm datele statistice oficiale ne vom convinge, că comitatele românești ca Solnoc-Dobâca, Hunedoara, Cluj sunt reprezentate cu câte 80—90% analfabeți, ceea ce înseamnă, că școlile confesionale au dat greș și instrucția a eșuat. Vina o poartă în primul rând fostul stat, în al doilea însă este a se căuta și în neputința noastră

Învățătorii în multe locuri nu și-au făcut datoria. Multe școli au funcționat câte 2—3 luni și au fost închise din vina dispariției învățătorului sau din alte neajunsuri. Controlul eră sub toată critica. Conflictete între învățător, preot-director și inspector-protopop la ordinea zilei, și erau izvorite nu atât din motive școlare, cât mai mult din încrucișarea intereselor lor particulare.

Sunt toate motive absolut grave, ca statul să facă rânduială. Numai statul dispune de mijloace de a retribui după merit pe învățătorii și numai statul e capabil a pretinde munca retribuirii, controlând și supraveghind prin organele sale multiple, ca aceasta muncă să se și îndeplinească după lege și cerințele timpului.

Față de toate aceste însă vin pretenziunile bisericii. Retribuția învățătorilor e mai asigurată în mâinile statului, decât a bisericii — e adevărat. Învățământul, instrucția, va fi de bună seamă îndrumată într-o ogașie mai bună în noul stat românesc, e încă un adevăr. Dar biserică nu-și vede asigurată viitorul său în ceea ce privește educația religioasă și morală, dacă lasă școlile din mână. Biserica nu poate și nici e permis să între în astfel de transacțiuni, prin cari lasă din mâinile sale cele mai eficiente mijloace de educație.

Noi avem un eler cult, care s'a angajat să servească la altar nu numai pentru neînsemnatul beneficiu, ci din convingerea superioară, pentru viitorul acestui popor. Clerul nostru atât de cult nu poate să admită, ca biserică lipsită de cele mai excelente mijloace ale educației populare să fie degradată în misiunea sa umanitară și creștinească la simplu formalism de acte bisericesti, iar poporul acesta crescut în conștiința de frica Domnului să devină bigot, alergând după înșelătorii quasi eclesiastici și decăzând pe acest teren, care i-a fost scut și apărare secolii de-arândul. În acest punct este divergența între stat și biserică

Statul merge spre radicalism. Aceasta în lumea întreagă. Ideile socialiste, comuniste, anarhice prind teren și după cum vedem, la sufocarea lor nu mai sunt suficiente baionetele armatei, ci se recere o revizuire a conștiinții, pe care numai biserică o poate da, care e îndreptarul vieții sufletești a oamenilor, prin puterea convingerii și a mijloacelor sale supraomenești.

Cu greu se va învoi biserică să predee edificiile sale școlare, lucrurile, mijloacele sale de învățământ și să abdică de a-și spune cuvântul la numirea învățătorilor, la planul de instrucție, la spiritul introdus în școală și la acceptarea cărților școlare, cari pot fi cu timpul și împotriva principiilor și învățăturilor sale.

Mai e și împrejurarea, că învățătorul confesional e „cantor-docente“. Prin el să mijlocește mai puternic legătura dintre școală și biserică. Chiar participarea învățătorului la viața sufletească a poporului nostru, l'a făcut să fie considerat nu atât ca un funcționar în comună, ci mai mult ca conducător, a cărui cuvânt a fost ascultat și urmat de săteni.

E un mare interes al statului, ca problema aceasta să fie deslegată cu o înțeleaptă prevedere. Problema e grea de bună seamă, dar considerând înfinita bunăvoință din ambele părți; credem că ea va fi rezolvită spre mulțumirea tuturor.

Alfa.

Depunerea jurământului Domnului Dr. Valeriu Branisce.

Sunt săptămâni, de când nu am primit nici o scrisoare și nici un ziar din Bănat. „Frații“ noștri sârbi, cu cari am simpatizat așa de mult, în zilele lor de martiriu și de eroism, se vede, că și-au pierdut capul, când am ajuns, în sfârșit, la creangă verde.

Antanta biruitoare îi va reduce la rezon, acum, când ei sunt necesități, să evacueze Bănatul.

Reținem din „Drapelul“, ce ni-s'a spedit printr'un curier următorul articol:

Ieri în 8 Ianuarie a. c. d. m. 4 oare a avut loc depunerea jurământului ca membru al Conziliului dirigent național român a dlui Dr. Valeriu Branisce. Actul solemn al depunerii jurământului s'a săvârșit în aula episcopiei gr.-cat. române din Lugoj în prezența I.

P. S. dlui Episcop Dr. V. T. Frențiu, a dlui Dr. Victor Bontescu, ca însărcinat al Conziliului dirigent din Sibiu și în fața unui public ales din care făceau parte toate păturile sociale ale societății românești din Lugoj. Actul depunerii jurământului a fost introdus de înțonarea prin reuniunea de cânt „Lira“ a „Imnului regal“. Dl Bontescu într'un discurs elocvent salută pe dl Branisce și comunică, că Conziliul național ales în Marea adunare din 1 Decembrie a. tr. din Alba-Iulia, ținând seamă de meritele dlui Branisce, ca aprig luptător al cauzelor românești din trecut l-a ales de membru în Conziliul dirigent. Ne putând însă participa dl Branisce, din cauza unui morb, în persoană la Adu-

narea Națională, roagă în numele Consiliului Național P. S. Sa să-i primească jurământul.

I. P. S. Sa dl. Episcop Dr. Valeriu T. Frențiu, într-o cuvântare avântată, relevă importanța realizării idealului național prin adunarea grandioasă dela Alba-Iulia, unde în prezența celor peste 100.000 de mii Români, s'a decretat unirea tuturor teritoriilor locuite de Români cu patria mamă. Apreciază meritele dlui Branisce și declară, că se simte fericit, că poate lua el jurământul. Cetește apoi textul jurământului următor:

„Eu, Dr. Valeriu Branisce, jur credință Regelui Ferdinand I. al României și Consiliului dirigent, că voi ține legile și ordonanțele țării, mă voi supune superiorilor, voi împlini datorințele împreunate cu oficiul meu cu punctualitate și conștiințozitate, voi avea grije de binele țării și al cetățenilor și voi păzi secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”

D-nul Dr. Valeriu Branisce reproduce cu voce înaltă textul jurământului. — Corul „Lira” întonează „Mulți ani trăiască”, iar publicul erupe în aclamațiuni la adresa domnului Branisce.

D-l Branisce mulțumește pentru sărbătorire și declară, că lozinca d-lui și mângâierea cea mai mare sufletească, i-a fost și îi este conștiința datorinței împlinite, care este și cel mai mare avut moral. Constată, că întreaga evoluțiune a noastră se reduce la factorul negativ al reacțiunii și la factorul pozitiv al muncii. Într-o reprivire istorică arată cum după cei 150 de ani de muncă pozitivă ai colonizației romane, când s'a pus temelie închiegării poporului român în Dacia, au urmat epoca de peste 1000 de ani a rezistenței, când s'a afirmat factorul reacțiunii față de înăbușirile străine. Infiriparea politică a poporului român a fost condiționată de catastrofele, ce s'au năpustit asupra popoarelor, ce voiau să ne înghită. Trece în revistă prăbușirea Bulgariei mari pe urma căreia se arată primele închiegări românești, apoi catastrofa Tătarilor, pe urma căreia au luat ființă primele principate românești. — Aminteste Reformațiunea, care în loc să ne înghită, ne-a dat limba națională în Biserică, Unirea cu Roma, care ca reacțiune ne-a trezit la conștiința originii noastre și insistă asupra acestui războiu mondial, catastrofal, pe urmele căreia se înfăptuiește în spirit unitatea politică și națională a tuturor Românilor din

întreaga Dacie de odinioară dela Nistru până la Tisa.

Cu aceasta se termină rolul factorilor reacțiunii în evoluția românească și acum sosește momentul când prin factorul pozitiv al muncii, suntem datori a da conținut real cadrelor unitare create. Incheie cu un apel calduros, că acum e momentul istoric, când toți, unul ca unul, fără nici o deosebire trebuie să ne punem toate energiile și puterile în serviciul cauzei naționale, ca să împlinim aceea înaltă misiune civilizatorică a latinității, pe care a avut-o în vedere marele Traian când a așezat colonii Romei în Dacia cucerită.

La aceste publicul a erupt în aclamațiuni, iar corul „Lira” a cântat împreună cu întreg publicul „Deșteaptă-te Române”.

Cu aceasta s'a terminat serbarea în rezidența episcopescă, iar seara — în urma împrejurărilor date — s'au întrunit mii de oameni în fața locuinței dlui Dr. Victor Bontescu și a dlui Dr. V. Branisce, formând mulțimea olungă coloană dela capătul Măgherutei până la biserica gr-or. aducând astfel o serenadă mută.

Cui se va da pământ.

Zilele acestea va apărea în „Monitorul Oficial” textul decretului de împroprietărire a țărănilor. Se știe însă, că sunt o mulțime de chestiuni de detaliu, care nu sunt încă definitiv stabilite. Una din acestea chestiuni este în privința categoriilor de țărani, cărora urmează a li-se da pământ. În această privință am putut obține indicațiile, pe cari le dăm mai jos.

Decretul va prevedea în primul rând, că va acorda întâietate la împroprietărire tuturor celor ce au fost mobilizați în timpul celor două campanii din 1913 și 1916, precum și văduvelor sau orfanilor rămași pe urma țărănilor morți pe câmpul de luptă.

Încă un punct definitiv stabilit în această privință este excluderea dela împroprietărire a dezertorilor din aceste campanii precum și a acelor, care s'au făcut vinovați de acte de spionaj sau de trădare.

Cei din prima categorie se vor putea înscrie de îndată în obștiile de arendare temporară ce se constituiesc acum.

Nu e însă definitiv stabilit criteriul, după care se vor primi înscrierile în aceste obștii în privința celorlalte categorii, a celor care nu au luat parte la cele două campanii.

Un punct de vedere mai exclusivist al agronomilor, e să se dea pământuri numai acelor,

care mai au, pentru că în chipul acesta va fi garanția, că pământurile nu vor rămâne necultivate. În chipul acesta însă ar rămâne încă numeroși țărani, acei care nu au avut pământuri nici până acum, care nu vor putea fi împroprietăriți, ceea ce ar constitui o derogare dela scopurile legii.

În principiu, e hotărât lucru ca în obștiile de arendare temporară să fie primiți toți aceia, care vor fi în stare să muncească pământurile, ce li-s'ardă; și în această privință s'a admis ca criteriu de selecție, faptul dacă au sau nu vite și instrumente de muncă: astfel că din obștiile de exploatare temporară, pe lângă demobilizați, văduvele și orfanii celor morți pe câmpul de luptă, vor

mai face parte și toți aceia, care vor dovedi, că înainte de războiu aveau instrumente și vite de muncă.

Nu s'a hotărât încă nimic în privința altor categorii, care ar urma să fie împroprietăriți.

În orice caz trebuie să se țină seama, că e vorba numai de obștiile de exploatare temporară și nu de împroprietărire definitivă; căci până când se vor începe lucrările împroprietăririi individuale, de sigur că selecțiunea se va face în mod natural și de se va vedea până unde trebuie să se întindă acordarea pământurilor. În momentul de față însă, e absolut indispensabil ca toate pământurile expropriate să fie de îndată puse în exploatare.

(„Dacia”).

Gânduri de Sân-Văsi...

(† 1918 * 1919)

Prof. A. Lupeanu.

(Continuare).

Dar, iubiți ascultători, răposatul în Domnul, anul 1918, la groapa căruia ne-am adunat astăzi, a făcut și fapte mari, pe cari cade-se cu osârdie să le pomenim, pentru buna luare aminte și mai mare învățătură. El, adormitul nostru frate și unchiș, a fost acela, care cu neînfricată lui spadă a străpuns capul bălaurului dela apus, de lângă apa Rinului, a tăiat capetele pajurei împărătești dela Dunăre și a ciuruit pielea slugilor nemțești din Balcani, lăsând să poată răsări soarele libertății popoarelor. El a întărit brațul semințiilor mobile dela Sena, Tamisa și Tibru, și a făcut să răsune glasul mântuitor al americanului Wilson, făcându-l pe acesta din urmă stâlp de sprijin al neamurilor asuprite. El a întărit inima unui mare rege al Răsăritului, șezător pe scaunul de glorie al voievozilor Ștefan și Mihai, inima Maiestății Sale Regelui Ferdinand al României, ca să nu-și piardă nădejdea în biruința dreptății și să stăruie cu bărbăție pentru înfăptuirea idealului românesc. El a ridicat în văzul lumii un chip încântător de regină, care cu sufletul său mare a ocrotit o țară lovită orunt de barbarie și a ținut viu focul datoriei în inima unor ostași viteji, trecuți prin crunte încercări. El, bravul moșneag, ne-a adus nouă împlinirea visului de veacuri și a făcut să se poată îmbrățișa astăzi Basarabeanul dela Nistru cu Bihoreanul dela Crișuri, Bucovineanul și Moldoveanul cu Ardeleanul și Munteanul, în dulce și sfântă unire frățescă...

Cu adevărat mare este răposatul nostru de astăzi, iubiți ascultători, și minunate fapte poartă în desaga lui flendurită. Cronicarii îi vor scrie numele cu slove de aur în hrisoavele lor largi, iar poeții și cântăreții neamului îi vor făuri cântece de heruvimi. Și vor instrună lire de mărgăritar, ca să le cânte. Cinste și închinăciune se cuvine amintirii lui, ca unui crai cu mărețe fapte...

Să ne plecăm, deci, frunțile noastre, iubiți ascultători, și să zicem cu toții într'un glas:

— Greșelele pământesti ale răposatului an 1918 să i-le ierte Dumnezeu, iar faptele lui mari să le înscrie în inimile noastre spre vecinică pomenire!”

II.

Ei, dar acum e acum! Am prohodit pe 1918, am aruncat un rând de calendare, am mai îngropat o bună postată din viața noastră pământească, iar acum ne întrebăm cu mult interes: oare ce ne stă înainte?

Ce făt ascunde perdeaua acestei serii de Sân-Văsi?

La această întrebare grea, par'că deschidem ochii marii ca de obicei, ne proptim bărbiile în palme și fixăm cu neclintire puncte necunoscute, vrând să străbatem cu orice preț pânza viitorului... Dar simțim curând, că suntem asemenea călătorului, care s'a oprit la marginea pustiurilor Saharei și, în nizuința lui de-a străbate necunoscutul, îi răsare din ceața depărtărilor fața împietrită de muțenie a Sfînxului dela Gizeh, dându-i să înțeleagă: „cărarea înainte

e o taină, pasă și o vei cunoaște. Pustiul și necuprinsul nu grăesc, ele se cuceresc. Vino și vezi!"

Astfel parcă ne grăește și nouă un glas adânc din negura viitorului, la marginea căruia ne-am oprit acum. În fața noastră vedem înălțată o poartă, cuprinsă de întunec, pe creștetul, căreia zărim abia licărind câteva cifre; 1,9,1,9 = 1919. Cifre cabalistice, cari în sine nu spun nimic și nici nu ne dau vre-o cărare de înțeles. Taină și întunec... Atât!

Ar trebui să recurgem la vrăjitoare, ori la blidele bosconite ale sătenilor dela Sân-Văsi, sub cari se ascund simboale naive, ca sarea, pieptea, cărbunele, veriga de logodnă și banul, ca să ne putem astâmpără curiozitatea în fața noului an, care se începe acuz.

Dar nu e nevoie de așa ceva: omul cumpănit nu se teme de viitor, nici nu-și face prea mari închipuirii de el, vie sănătos!

O fi, ce-o vrea Dumnezeu! Vom mânca precum ne-am sărat

și vom dormi precum ne-am așternut. Suprize ne va aduce el anul 1919; dar

de-or fi bune, de-or fi rele

Ne-om trăi traiul cu ele

În legea poporului.

Cismele germanului nu ne mai stau în cărcă, iar penele de cocoș le-a înghițit pământul, Oradea și Șopronul nu ne mai chiamă — fie sănătoase. Ne-om învârti de-om vrea și-om trăi, de nu, — treaba flămândului. Pita nu-i pe garduri. Nici slămina pe ogoare.

Dar, precum văd, nu ne arde nouă acum de prognosticuri și filozofări seci, asta e treaba șolomonarilor, ei să ne luăm rolul lui Păcală, să zimbim cu viclenie pe sub căciulă și să ne uităm în ograda deaproapelui, să-i vedem bucătăria sufletească și să-i ghicim apetitul de anul nou. Apetitul nostru îl simțim înșine, prin urmare e firesc să cunoaștem și gustul altora, doar am putea ciordă ceva din masa lui...

Să ne întrebăm deci: cine ce dorește și ce așteaptă dela noul an?

(Va urma)

Generalul francez Berthelot în Sibiu*).

Una din zilele cele mai memorabile ale istoriei noastre contemporane!

Ne-a favorizat și vremea. O vreme domoală, dulce chiar. Vreme de primăvară. Zapada și gheața se topise încă în zilele precedente. Locul era svântat. De a dragul să tot vie.

Și au venit Românii noștri din peste 100 de sate din jurul Sibiului. Au venit cu mic cu mare întru întâmpinarea marei general al Franței, eliberatoarea noastră, au venit să dovedească cu numărul și vrednicia lor, al cui este pământul acesta.

Și au dovedit!

Din mulțimea cea mare de impresii și de evenimente, obișnuite la astfel de ocazii, remarcăm următoarele. Recunoaștem însă dela început că obiectul este inepuizabil, prin urmare nu putem, nici nu avem pretenția de a fi complecși.

Încă de dimineața se adunau Românii noștri cete — cete pe piața gării, unde aveau să fie grupați și așezați în ordine. Mulți erau prin curți mai largi și mai încăpătoare, ca de pildă, Săcădățeni în curtea fabricanțului de săpun Melzer.

Pe la orele nouă dimineața deja se întrema conductul cel mare etnografic și-i putea-i bănuți aspectul și proporțiile. Era ceva magnific! Dela liceul de stat până la gară, distanță

de peste 1 Km., apoi piața și stradele din apropierea gării Sibiului toate erau ticsite de lume românească. Dar ce lume! O grupă era mai minunată decât cealaltă. Parcă s'au luat Românii și Românele noastre la întrecere, care de care să-și arate bogăția și frumuseța porturilor.

Să trecem în revistă cortegiul! Șirul îl deschide puternica grupă de călărași (95 inși) din Sibiu, admirabil echipată cu țesături românești foarte deschise și vioaie, cum e și firea lor.

Urmează Veștemul, reprezentat prin vre-o 300 persoane, mai ales tinerime, în frunte cu învățătorul Stoia și de patru părți ale grupei patru călăreți. Cărța cu vre-o 30 persoane Boița cu 80, Racovița, acest vechiu sat grănițesc cu peste 200 persoane sub conducerea părintelui protopop Florian și a învățătorilor: Mihail Ogrea și Traian Pop. Șebeșul de sus reprezentat prin 60 persoane în frunte cu notarul Motoc și doamna Mărioara Mohu cu 16 călărași și alți vre-o 400 de bărbați și de femei. Aproape întreg satul. Fofeldea a trimis peste 50 de persoane. Hosmanul 80 de persoane în frunte cu preotul Vasu. Porumbacul de jos cu 80 persoane în frunte având pe părintele Mandeal și notarul din Ucea Marinescu. Monotonia aceasta — dacă peste tot poate fi vorba de

monotonie într-o defilare de oameni și porturi atât de variate! — de sate pedestre o întrerupe Săcădatea care a venit ca de nuntă. 50 de călărași împodobiți cu procovite și cărpe roșii înfocate deschideau conductul. Urma carul cu patru cai al miresei Maria Măhara născută Pavel, pe care o goghiu tovarășele ei de până acum: fetele. Mirele era înainte pe un cal alb frumos între cei doi stegari. Carul al doilea aducea lada cu zestrea miresei. Pe ladă se așezau și chiuiu nevestele îmbrăcate în vechiul port săcădățesc, care e o splendoare. Iată și înfățișarea acestui port: înainte poartă o crătință neagră admirabil înflorată, numită de vechime „perpetă“, peste care mai au și un șorț alb și subțire de giolgiu. Înapoi crătințe învârgate mai deschise, cu roșu, la cele tinere și mai oacheșe la cele bătrâne. În cap au „conciu“, o cunună frumoasă, peste care așează cu neîntrecută măiestrie broboada de giolgiu. Streinii, cari nu cunoșteau portul din Săcădate, întrebau dacă toate acestea (nevestele) sunt mirese? Alte două care aduceau pe frunțașii comunei, preoții Const. Prie și Ioan Dragomir, notarul Simion Grădinar, învățătorii: Ilie Aleman și Oct. Sumea cu doamnele, apoi nenumărat popor pe jos. Dacă comuna aceasta s'a prezentat așa de frumos, meritul este al frunțașilor, între cari este o absolută bună înțelegere. Un cor de ar mai fi avut, ar fi fost neîntrețuți. Au avut ce e drept un clarinet bun al lui Toma Sandului. Dar atât nu-i de ajuns. Părintele Dragomir e chemat să facă cor. Și suntem convinși că-l va face.

Porumbacul de sus încă se prezintă binișor cu 60 persoane în frunte cu preoții N. Comșa și N. Solomon și învățătorii Banciu, Frâncu și Comșa, ca șefi ai gardei.

Urmează Sărata și Scoreiul, vre-o 30 persoane, conduse de notarul Pralea, apoi Arpașele, Feldioara, Viștea de jos cu 60 persoane conduse de dl contabil

Borza și ofițerul Neagoe. Colunul cu 40 persoane în frunte cu învățătorul pensionat Giurca. Glimboaca cu 15 persoane. Cârțișoarele cu 80 persoane, șef: Frâncu.

Sadu, satul nașterii lui Inochentie Micu, aduce 10 călărași și vre-o 100 persoane pedestre în frunte cu preoții Ioan Oros și Dim. Bunea. Sebeșul de jos cu 30 de persoane conduse de preotul Doican și învățătorul Stoia. Poplaca cu 30 călărași și vre-o 600 pedestrași, Bungardul cu 15 călărași și peste 250 femei și copii.

Cercul Miercurii încă e bine reprezentat. Afară de Miercurea au participat 21 comune (Apoldul de sus, Apoldul de jos, Ludoșul mare, Ludoșul mic, Topârcea, Dobăca, Gârbova, Reci, Cărpiniș, Sângărin, Boz, Cunța, Șpring, Drașov, Vingard, Doștat ș. a.) cu peste 2000 persoane. E de notat, că mulți din cercul acesta s'au dus la Seliște Sibiiului, unde încă a făcut generalul Berhelot o vizită în dimineața aceleiași zile. Dar dacă venia și cercul Seliștei cu satele ei puternice românești până la Poiana Sibiiului, ce de lume mai eră!

Vine Reșinarul cu 65 călărași și peste 1000 pedestrași conduse de preoții Cioran, Dancăș, Lungu, Simoneti, notarul Pria, Frățila, învățătorii: Frățila, Căliman, Vidrighin, Crăciun, Dancăș ș. a. Grupa aceasta puternică a reprezentat și o nuntă și o șezătoare, în care torceau, scărmanau, pieptănau și adunau lăna, ca să vadă generalul ceva din industria noastră de casă. Un punct de forță deci!

Cutul încă se remarcă bine prin 70 de feciori voinici, tot unul ca unul, îmbrăcați în zeghii curate de lână albă. În fruntea lor e Ion Ghidău.

Avrigul cu 25 călărași, în frunte cu tinerul absolvent de școala normală Ion Berghia, cunoscutul poet. Bradul cu 40 persoane conduse de clericul Ursu. Lancrămul 30 persoane cu preotul I. Lașița. Slimnicul 86 persoane cu I. Popovici în frunte.

(Va urma.)

Serviciul nostru telefonic.

(Agenția telegrafică „Dacia“).

Situația în Rusia.

(Londra). Ultime telegrame so-site din Arhangelsk la Londra anunță, că în situația militară din Rusia de sud se așteaptă decisiuni importante. Mari detașamente ruse sunt în marș spre Ioloska. Scopul mișcării trupelor este a se combina cu trupele combatante din regiunea Arhangelsk și cu acele din regiunea

Omsk, cari după ce au învins bandele bolsevice înaintează spre Wiatka.

(Helsingfort). Orașul Dorpat a fost reocupat, după o luptă sângeroasă de 11 ore. Bandele bolsevice au fost frânte.

(Berlin). Din Prusia de est se anunță apropierea mai multor detașamente mari de bande bolsevice. Linia militarilor voluntari

* Intârziată pentru circulația grea.

este între Popidjana și Kiel. Un torpilor francez, yahtul american «Aphrodite» au sosit la Kiel.

(Praga). Trupele cehe au pătruns în Homona și Mezölaborcz, mână vor fi la hotarele Galiciei.

Spre pace...

(Paris). Delegațiunile franceze au trimis invitațiuni pentru prima conferință de pace, somând să se spună numele celor exmiși. Poincare va deschide Congresul cu o vorbire. Clemenceau va lua prezidiul. La această ședință vor lua parte cei cinci prim-miniștri și miniștri de externe ai aliaților. Se va ceti programul conferinței...

Catastrofă maritimă.

(Roma). Un vapor francez a plecat alaltăeri din Marseille cu destinația Pireu. Avea pe bord 650 pasageri dintre cari cei mai mulți erau sârbi, greci și ruși. Dând peste o mină în apropierea Amesinei s'a scufundat în urma unei explozii, în noaptea spre 15 Ian. Vaporul englez «Saghestor» noaptea fiind senină și marea liniștită a putut pleca spre locul nenorocirii salvând 150 pasageri. Pe la ora 2 dimineața vaporului englez i-a succedat a aviză serviciul maritim italian despre catastrofă. Mai multe vapoare italiene au plecat la fața locului la orele 8 dimineața. Vaporul englez a intrat împreună cu cele italiene în portul Mesina. Numărul victimelor 500.

Bolșevişti anarhiști.

(Londra). Ziarul Daily Mail anunță, că bolșevişti poloni au acupat mai multe clădiri în suburbiile Varșoviei. În județul Varșoviei anarhia crește.

(Budapesta). Ieri seara o bandă de 120 soldați înarmați au atăcat trenul de persoane Budapesta—Wiena între Komárom și Vác, apoi urcându-se în tren au provocat călătorii să le dea banii și bagajul. Pasagerii nu au îndrăznit să se opună bandiților înarmați cu puști și granate de mână. Conducătorul bandiților e un sergent major de stab, Dobos. În gara Győr soldații sentinele au voit să oprească trenul dar nu l'au putut. Astfel bandiții s'au continuat drumul. Gendarmeria din Királyhida avizată despre situație a așteptat deplin armată trenul. O mare parte dintre bandiți s'a coborât la gara Hegyeshalom de unde o parte a luat altă direcție. Un grup s'a rentors la Pesta. În Hegyeshalom au fost prinși 18 dintre bandiți Au mai fost prinse și alte mici detașamente. Au fost predați judecătorei militare din Győr.

Diferend între Italia și Jugoslavia.

Dr. Bretsch, ministrul guvernului național slovac, a declarat redactorului ziarului vienez «Neue

Freie Presse», că orașele Triest și Győr trebuie să aparțină Jugoslaviei. Dacă Fiume va deveni italian asta înseamnă războiu pe vieată și moarte.

(Roma). Criza guvernului, în urma demisionării ministrului Netti se agravează. Au mai demisionat cinci miniștri între ei ministrul de războiu, al comerțului, al justiției și al postelor. Cauza e divergențele multiple între aderenții lui Orlando și Sonino, care persistă asupra tratatului de alianță încheiat la Londra, deși majoritatea colegilor săi sunt pentru înțelegere pacinică între Italia, Austria și Jugoslavia.

Informațiuni.

* **Ca reprezentanți ai României** la conferința păcii au fost desemnați d-nii I. C. Brătianu, prezidentul conziliului și Tache Ionescu, în calitate de președinte al comitetului național, cu sediul la Paris.

M. S. Regele a semnat actul prin care notifică guvernelor aliate aceste două numiri.

* Pentru comisiunile tehnice vor fi probabil desemnați d-nii: gen. Coandă, dr. C. Angelescu, dr. Creanga și D. Gheorghiu, directorul vămilor.

* **Familia Regală în Ardeal.** Eri a sosit la București d. Fătu, funcționar superior al guvernului din Ardeal, cu misiunea de a solicita guvernul să se facă interpretul dorinței întregii suflări românești din Ardeal ca Suveranii să viziteze Ardealul.

* **Consiliul de războiu interaliat** a aprobat ieri condițiunile de reînnoire a armistițiului prezentate de mareșalul Foch și s'a fixat pentru Sâmbătă prima întrunire a conferinței.

Se vor da provizii pentru Germania, avându-se în vedere țările: jugo-slavă, ceho-slovacă, polonă, română și maghiară, cu condiția ca Germania să procure mijloacele pentru îmbunătățirea situației.

Cargoboturile din porturile germane și neutre vor fi întrebuințate la transportarea alimentelor.

* Guvernul german printr'o notă oficială face cunoscut că atât Kaizerul cât și familia sa n'au voie să mai calce pământul german.

* După o întrerupere de 2 ani ziarele «Adevărul» și «Dimineața» au reapărut sub vechea conducere a d-lui Const. Mille.

* În curând se va înființa în București un oficiu pentru răspândirea presei ardelenice în Muntenia și Moldova.

* **Dare de seamă.** La Concertul aranjat de orchestra tinerimei academice din Blaj a 2-zi de Crăciun au încurs în total 2075 cor. 40 fileri. Bilete, programe s'au vândut în valoare de 1311'40 C, iar restul de 764 C, sunt suprasolviri, precum urmează: Il. Sa Dr. Demetriu Radu 100 cor.; Traian Novac 40 cor.; Dr. I. Marcu, Ioan Maior, Dr. Alex. Rusu, Dr. Ioan Coltor, I. Henrich, Dr. G. Borșan, subl. Bianu, Vasile Smigelschi, Ioan Moldovan notar, F. Blum câte 20 cor.; Dr. Simion Chețianu, Dr. I. Sârbu câte 18 cor.; Dr. A. Simon, Gr. Simon câte 15 cor.; Dr. V. Hâncu 13 cor.; Dr. Al. Pop, Dr. Al. Borza, Tr. German, Dna Maria Vlăssa, Dr. Folea, Baga Maxim, Oficer român, subl. V. Morariu, N. Costea, I. Moldovan otelier, E. F. Negruțiu câte 10 cor.; Dr. Ionel Pop, Șt. Suciș, I. Metea, stud. teologi, I. Hândrea, Petru Moga, N. Marele, Șt. Nyergeș, F. Kampf, subl. Hening, Aurel Trifan, Un necunoscut câte 8 cor.; Dr. Coibazi, Dr. V. Filipciuc, Victor Lațiu câte 7 cor.; N. Moldovan, Gavrilă Precup, câte 6 cor.; N. Negruțiu, Ioan Fodor, Dr. Cornel Ordace, Dr. Zenovie Păclășanu, P. Vesely, Valer Suciș, subl. V. Tătar, locot. V. Pop, L. Maior, V. Oltean, subl. Fr. Schmidt, H. Marcu, E. Nicola câte 5 cor.; P. Suciș, Aug. Popa, N. Florea câte 4 cor., locot. Rosciș, B. Suciș, câte 3 cor.; Al. Lupeanu, Gr. Pădureanu, Șt. Dragoș, I. Bela, câte 2 cor.; F. Bărbat, E. Măcelar; V. Iozon, I. Roman, câte 1 cor.

Suma speșelor, de aranjare e de 1046 cor. 20 fil. Venitul curat de 1029 coroane 20 fil., l-am predat Casinei române din Baj.

Suprasolvenților le exprim și pe calea aceasta mulțumite. Victor Ungurcanu, regizorul Concertelor orchestrei.

* **„Feriți-vă de apostolii minciunei“** — și alte broșuri bune, să se răspândească, în număr cât mai mare, între popor. Observarea, ce s'a făcut în nrul 5 al ziarului nostru se referă la forma și nici decum la fondul acestor broșuri foarte necesare, în aceste vremuri de ispitiri.

Ceream atunci și lucrări mai scurte, foite volante.

Dușmanii neamului nostru lucrează cu apele și foite volante. Cerem conducătorilor noștri, ca pe lângă broșurile apărute, să se tipărească și foite volante, pentru a ținea pururea trează atenția poporului.

* **Lupte între trupele Române și Ucrainenii.** Din Sigetul Marmăției se anunță: ieri au intrat în oraș sub conducere locotonențului Orobec-trupă din Ucraina. Au ocupat casa orașului posta precum și localitățile mai însemnate. Pe străzi aveau vedete Români provocaseră pe Ucrainenii să părăsească orașul, la din concontă vor fi scoși cu forță. Ucrainenii au trimis în cale trupelor române oștire, Oștirea s'au întâlnit la 20 kilometri de Siget. După o luptă scurtă și un atac foarte viguros al trupelor române — Ucrainenii au luat la goană lăsând în urmă 31 morți și numeroși răniți. Trupele române au intrat în Siget. Comisarul guvernului maghiar dr. Zombori Emil a fost deținut.

* **Apáthy** a fost arestat. Tribunalul militar își va spune cuvântul...

* **Trupele române** vor ocupa și Salonta mare. În Avântul Români vor intra peste două săptămâni. Numărul trupelor va fi 14.000. În Oradea mare intrarea armatelor române se așteaptă în fiecare moment...

* **Mackensen** este arestat la castelul Chotek din sudul Ungariei, castelul este încunjurat cu sârme și păzit de 500 soldați francezi.

* **Haraciul** de 900 mii coroane a fost solvit. Apáthy a fost amendat cu 2000 cor.

* În Cluj sunt 800 jandarmi pentru susținerea ordinii în întreg comitatul. Trupele diviziei a VII vor pleca la Dej. Locuitorii lor îi vor ocupa trupele diviziei a VI.

Necrolog.

† **Nicolae Șerban**, preot în Voila, a repausat în 1 Ianuar st. v. în vârsta de 80 ani.

Odihneasă în pace!

La subsemnata societate află aplicare momentană pe lângă condițiuni favorabile una domnișoară la casă și doi învățăceși din casă bună.

„CONSUM“

societate comercială

5 - 6 (9) pe acții

Primesc imediat un băiat în atelierul meu de pantofărie.

Nicolae Baciu A pantofar, BLAJ.

(11) 7 - 7

Proprietar și Editor:

Consiliul Național Român din Blaj.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.